

International People's Tribunal: Pagpanubag sa mga krimen sa gubat batok sa katawhang Pilipino

INTERNATIONAL
PEOPLES TRIBUNAL

G ipagula kining maong pangutana-tubag aron ipasabot ang mga mayor nga eksaminasyon, ebidensya ug mga proseso sa Internasyunal nga Tribunal sa Katawhan Batok sa Mga Krimen sa Gubat sa Pilipinas. Ang tribunal nagtigum niadtong Mayo 2024 sa Brussels, Belgium, aron hatagag pagtagad ang mga seryosong akusasyon sa mga krimen sa gubat (*war crimes*) ug paglapas sa internasyunal nga makitawhanong balaod (*international humanitarian law* o IHL) nga nahitabo sa Pilipinas. Ang mga mosunod nga pangutana ug tubag nagtinguhang maghatag og tin-aw ug mubong paghikyad sa mga konklusyon sa *tribunal* ug ang konteksto sa hukum niini.

Unsa ang Internasyunal nga Tribunal sa Katawhan (International People's Tribunal, IPT) Batok sa mga Krimen sa Gubat sa Pilipinas?

Ang IPT usa ka *tribunal* nga nagtinguhang tagdon ang mga akusasyon sa krimen sa gubat ug paglapas sa IHL sa Pilipinas. Nagtigum kini niadtong Mayo 17-18, 2024, sa Brussels, Belgium, aron ipagula ang mga nakaplagan ug konklusyon niini.

Kinsa ang mga akusado sa maong *tribunal*?

Ang mga akusado mao silang Presidente Ferdinand Romualdez Marcos Jr., kanhing Presidente Rodrigo Roa Duterte, ang Gubyerno sa Republika ng Pilipinas, Presidente Joseph R. Biden, ug ang Gubyerno sa United States.

Unsa ang mga akusasyon batok sa mga akusado?

Pipila sa mga akusasyon mao ang:

- Pagpatay ug masaker sa mga sibilyan.
- Pagdagit, pagtorturyur, ug uban pang mangtas, dili makitawhanon, ug dautang pagtrato.
- Pag-atake batok sa mga sibilyan ug sa ilang kabtangan.
- Pugos nga pagpabakwit sa mga sibilyan.
- Mga akto o hulga sa kabangis nga nagtinguhang magsabwag og kahadlok sa sibilyang populasyon.
- Pagharang sa makitawhanong hinabang (*humanitarian aid*).
- Paggamit sa mga pamaagi sa gubat nga walay puas, pagbunga og grabeng kadaut o di wala gikinahanglang pag-antus, o pagbunga og malukpanon, malungtaron ug grabeng kadaut sa kinaiyahan.

Unsang klase sa mga ebidensya ang gisumite sa *tribunal*?

Lakip sa mga gisumite nga ebidensya ang:

- Mga *oral* nga testimonya: Gidungog sa *tribunal* ang testimonya gikan sa 15 ka saksi, walo dinhi ang personal nga testimonya samtang pito pinaagi sa pormang bidyo. Onse kanila ang mga biktima, kapamilya o kauban sa mga biktima, samtang upat mga eksperto o *resource person*.
- Mga testimonya sa mga biktima ug ilang kapamilya: Gidungog ang mga testimonya sa mga nakaluwas nga biktima ug ilang mga kapamilyang naapektuhan sa kabangis nga naghikyad sa mga *first-hand report* sa mga linoog nga krimen nga gihimo kanila.
- Mga testimonya sa mga eksperto ug *resource person*: lakip dinhi ang testimonya sa pipila ka mga propesyunal nga naghatag og konteksto ug pag-tuki sa mga paglapas sa tawhanong katungod ug IHL sa Pilipinas, subay sa ilang pagtuon ug pagtuki.
- Mga nahisulat nga ebidensya: Lakip dinhi ang mga *affidavit*, nakasulat nga pamahayag, mga sulat ug uban pang dokumento nga nag-unod sa mga gisaysay sa mga biktima ug saksi.
- Mga publikasyon ug report: Lain-laing taho, publikasyon ug resolusyon ang gisumite sa tribunal aron suportahan ang mga akusasyon ug maghatag og mas lapad nga konteksto sa sitwasyon sa Pilipinas.
- *Multimedia* nga ebidensya: Mga litrato, *audio* ug *video recording* nga gisumite aron suportahan ang mga testimonya ug maghatag og *visual* ug *auditory* nga ebidensya sa mga paglapas.

Unsa ang mga mayor nga napatud-an sa *tribunal*?

Napamatud-an sa *tribunal* nga:

- Ang gubat tali sa Gubyrno ng Republika ng Pilipinas (GRP) ug sa National Democratic Front of the Philippines (NDFP) usa ka lehitimong armadong panagbangi ilalum sa internasyunal nga mga balaud.
- Ang GRP ug NDFP parehong obligadong motuman sa IHL ug mga balaod sa tawhanong katungod.
- Ang mga operasyong kontra-insurhensiya sa GRP nagkinaiya sa subli-subli nga pag-atake sa mga sibilyan, ekstra-hudisyal nga pagpatay,

paturagas nga pagpamomba, pugos nga pagpabakwit, ug uban pang paglapas.

- Ang GRP nagpatuman sa direktang pagpatay, kabangis sa personal nga dignidad, ug walay pagtahod sa mga nabihag o nasamdang manggugubat.
- Ginatarget ang mga indibidwal ug organisasyon nga ginadudahang adunay kalambigitan sa NDFP pinaagi sa mga pagdagit, *enforced disappearances*, arbitraryong pag-aresto ug sa pipila ka kaso pagpatay o likidasyon.
- Nagahatag ang US og dakung suporta sa GRP pinaagi sa pagdirihe sa mga operasyon, pagbansay ug pag-armas kanila sa pagpatuman sa kampanyang kontra-insurhensiya sa GRP maong lambigit kini sa mga paglapas.

Unsa ang hukum sa *tribunal*?

Unanimous (giuyunan sa tanan) ang hukum sa *tribunal* sa mga akusado nga SAD-AN SA TANANG MGA AKUSASYON sa krimen sa gubat ug paglapas sa internasyunal nga makitawhanong balaod nga nakasulat sa hukum (*indictment*).

Unsa ang mga mosunod nga lakang human ang hukum?

Magpagula ang *tribunal* sa tibuok desisyon nga nag-unod sa mga detalyadong eksaminasyon ug padayon nga subaybayan ang sitwasyon sa Pilipinas. Ang mga kopya sa hukum ipadala sa mga akusado ug imantala para sa lain-laing internasyunal nga mga institusyon ug interesadong partido.

Kinsa ang mga maghuhukum sa maong *tribunal*?

Ang panel ng mga hurado ay kinabibilangan nina:

- Si **Lennox Hinds** ang nag-unang hukum. Usa siya ka iladong abogado ug propesor sa balaod nga adunay lapad nga kasinatian sa internasyunal nga balaod sa tawhanong katungod. Lakip siya sa daghang tataw nga kaso ug adunay reputasyon sa pagpanalipud sa katungod sibil. Nagsilbi siyang abugado ni Nelson Mandela sa United

States ug milihok isip abugado sa gubyrno sa South Africa, sa African National Congress sa South Africa, ug sa South West Africa People's Organisation sa Namibia. Siya ang permanenteng representante sa United Nations para sa International Association of Democratic Lawyers. Niadtong 1998, gitudlo siya sa UN isip nag-unang abugado sa mga akusado sa International Criminal Tribunal para sa Rwanda nga giakusahan sa henosidyo, mga krimen batok sa katawhan, ug uban pang seryosong paglapas sa IHL. Siya ang ua sa pipila ka mga abugado sa United States nga napili sa United Nations lakip sa panel sa mga abugado sa depensa.

- Si **Suzanne Adely** ang presidente sa National Lawyers Guild (NLG) ug iladong abugado sa pamuo ug tawhanong katungod. Ilado siyang tigpanalipud sa katungod sa mga mamumuo ug katilingbanong hustisya.

- Si **Séverine De Laveleye** usa ka myembro sa parlamento sa Belgium ug ekspertong propesyunal sa balaod nga adunay bakgrawnd sa internasyunal nga balaod ug tawhanong katungod. Lakip siya sa lain-laing internasyunal nga tribunal ug naila isip tigbitbit sa mga makitawhanong isyu.

- Si **Julen Arzuaga** usa ka myembro sa parlamento sa gubyrno sa Basque ug abugado sa tawhanong katungod ug aktibista nga adunay kasaysayan sa pagpanalipud sa mga katungod sa mga dinaugdaug nga katawhan. Aduna siyay bahandianong bakgrawnd sa adbokasiyang ligal ug dokumentasyon sa tawhanong katungod.

- Si **Joris Vercammen** usa ka kanhing pari ug propesor sa Old Catholic Seminary sa University of Utrecht. Sa iyang pakiglambigit sa Iglesia Filipina Independiente, gisuportahan ni Vercammen ang panaghisgot kalinaw tali sa GRP ug NDFP sa kapin duha ka dekada. Aktibo siya sa mga isyu sa pagpanalipud sa tawhanong katungod.

Giandam sa:
Kawanihan sa Impormasyon
Partido Komunista ng Pilipinas
Hunyo 2024